СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 31-го ЛИПНЯ 1951. No. 176. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 31, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

НАДІЮТЬСЯ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИШЕ БИЛ ПРО КОНТРОЛЮ

Вашингтон, 29 липня.—Прихильники адміністрації висловлюють надію, що президент Труман підпише новий законопроєкт про контроль цін і платні, після схвалення його в палаті репрезентантів у понеділок. Це перероблений і вигладжений на спільній конференції обох палат законопроєкт, відомий під іменем Бил про Оборонну Продукцію, який був давніше схвалений в різних видах в обох конґресових палатах, а після конференції перейшов уже в сенаті в п'ятницю минулого тижня. Тому, що у вівторок вигасає теперішній закон про контролю, президентові залишається лише підписати новий закон, бо інакше країна не буде мати жадного економічного контролю в такий важливий час як тепер. Поправлений конференцією законопроєкт дозволяє завертати назад ціни майже на всі продукти, за винятком рільничих, далі вимагає, щоб при обмежуванні висоти цін і платні брати до уваги підвишку і знижку коштів аж до 26 липня 1951 р. Тому деякі ціни будуть завернені назад, а деякі будуть підвищені.

З інших великих справ, які мусять бути схвалені в Конґресі ще до його вакацій, найважливіші такі: правильне виасиґнування фондів на видатки; новий податковий закон і закон про військову й економічну допомогу закордонним країнам. Досі жадний бил про виасиґнування фондів на новий скарбовий рік не передано Білому Домові до підпису, отже видатки покриваються з кредитів.

ТЕФТ ЗА ЧИСТКУ АДМІНІСТРАЦІЇ

Плимавт, Масс. — Сен. Роберт А. Тефт з Огайо, який не виключає можливости, що буде кандидатом на президента Злучених Держав від Республіканської партії в наступному році, домагається ґрунтовної чистки теперішньої адміністрації у Вашинґтоні. Він промовляв на „Республіканськім паломництві до Плимавт" улаштованім для відновлення ідей Паломничих Батьків, які прибули до Плимавт в 1620 р. Головний закид Тефта проти теперішнього уряду у Вашинґтоні — це закид таємничости в закордонній політиці і толерування „неморальних чи незаконних" звичок у внутрішній політиці. Він тієї думки, що тільки республіканська адміністрація зможе відновити засади чесности у вашинґтонському уряді. Конґресмен Джозеф В. Мартін з стейту Массачусетс, який теж промовляв на зібранні, заявив, що „залякування стало засадою краєвої політики." Він гостро скритикував уряд за „пониження", якого зазнала Америка, підчас переговорів у Кореї.

ГЕНЕРАЛА ЗВІЛЬНИЛИ ЗА ПРИЙМАННЯ ДАРУНКІВ

Вашингтон. — Бригадир-генерал Дейвид Дж. Крофорд, який минулого тижня признався перед комісією палати репрезентантів, що він приймав дарунки від підприємців, які хотіли мати військові контракти, дістав догану і формальне звільнення зі становища командувача відділу автоматичного й танкового центру в Дітройті. Секретар армії Френк Пейс ствердив, що ген. Крофорд зламав правила армії, а його поведінка не згідна з засадами військовика. Підчас допитів у Конґресі йому закинули, що він діставав спеціяльне мешкання у вашинґтонському готелі під час переговорів за контракт для одного підприємця. Крім того, доведено, що він використовував для особистих вигід військову яхту та перевозив особисті пакунки урядовим коштом.

ІНДІЯ ПОДАЄ СВОЇ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ДО ЯПОНСЬКОГО МИРОВОГО ДОГОВОРУ

Вашингтон. — Департамент стейту дістав вісті, що уряд Індії ще не вирішив взяти участь у вересеневій конференції в Сан Франсиско, на якій 50 країн мають підписати мировий договір з Японією. Індія пропонує три поправки до договору, а саме: 1. на підставі умови в Ялті віддати Китаєві Формозу; 2. викреслити постанову про право перебування чужоземного війська на території Японії; 3. віддати Японії острови Рюкю, Бонін і Окінава. Ці острови, за проєктом мирового договору, мали б залишитися під опікою Об'єднаних Націй.

НОВИЙ ЗАКОН ЗМЕНШУЄ ВИДАТКИ З ФОНДІВ ДОБРОБУТУ

Вашингтон. — Федеральна агенція забезпечень повідомляє, що витрати з фонду суспільного забезпечення, які увійшли в життя у вересні 1950 р., значно зменшили видатки з публічних фондів на допомогу тим особам яким раніше давали додаткову допомогу на прожиття після того, як вони перейшли на пенсію. Видатки на такі цілі зменшилися приблизно на $6,385,000 місячно. У сенаті перейшов уже бил про місячну допомогу з федеральних фондів до стейтових пенсійних фондів пересічно по $2.97 для таких, що дістають старечу пенсію, по $1.60 для дітей чи інших осіб, які мають право на утримування від людини на пенсії, і по $2.97 для сліпих. Одначе давні додатки з федеральних фондів на утримання, тепер уже скасовані і тому федеральні видатки на таку допомогу значно зменшились. За те особисто виграли такі особи, які взагалі досі не мали жадної допомоги з фондів суспільного забезпечення. Це стосується родин вояків, які полягли на активній службі або таких осіб, які раніше не могли дістати пенсії після 65 року життя.

В АМЕРИЦІ

● **Корейський килим** прислав сержант Елверн Гілтнер з Сеулу, як подарунок своїй матері в місті Пуебло, в стейті Колорадо. Після прослідження корейський амбасадор у Вашинґтоні ствержує, що це історична неоцінена корейська пам'ятка вартости $100,000.

● **На кошти американської участи в Об'єднаних Націях** ухвалила палата репрезентантів $27,000,000 на наступний рік. За минулий рік ЗДА заплатили 38.9% на утримання цієї світової організації, а в наступному році покриють тільки 331/3% її загальних видатків.

● **Анна Бакстер, жінка Івана Годяка** з Голівуду, повернеться до свого артистичного зайняття і буде грати ролю в фільмі „Щось для пташок". Два тижні тому вона стала матір'ю доні.

● **Східно-европейські втікачі** із-за Залізної Заслони натаврували ув'язнення американського журналіста Овтиса в Чехословаччині в спеціяльнім комунікаті. Конференція середньо-східньо-европейських втікачів відбулася у Вашингтоні в четвер.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН, промовляючи з нагоди 250-річчя Дітройту, остерігає американський нарід, що Москва і її сателіти швидкими темпами йдуть на „вершок своєї військової готовости" в підготовці до нової аґресії, що може наступити „в кожному часі".

ЗАГАЛЬНЕ ОДОБРЕННЯ ПРОМОВИ ТРУМАНА В ДІТРОЙТІ

Вашингтон, 29 липня. — Промову президента Трумана з нагоди 250 річниці заснування міста Дітройту, признає преса за влучну і сказану „де речі". Промова заторкнула в першу чергу важливі міжнародні справи, як також відповідно висвітлила внутрішні американські міжпартійні відносини. Згадавши про переговори в справі перемир'я в Кореї, президент покликався на своє урядове становище і остеріг населення Америки, що те, що діється в Кореї, підготовляється також і в країнах сателітів, і що військова підготова Румунії, Болгарії й Угорщини вказує на можливість нападу Совєтів на Югославію. Період переговорів використовують комуністи на підготову агресії в Европі й Азії і то кожночасно, бо Совєтські лідери „не дотримуються тієї думки, що вони мають шанувати підписані договори або дотримувати даного свого слова". Труман заявив, що Північна Корея й комуністичний Китай дістають постійну допомогу військовим устаткуванням від Совєтів, а росіяни самі мають понад 4,000,000 війська як в Европі так і на кордоні Манджурії, отже проти Японії й Аляски. Згадуючи про переговори в Кореї, Труман сказав: „Ми ще не знаємо, чи комуністи справді бажають миру в Кореї, чи може вони пробують домогтися договорами того, чого не могли добитися нападом".

„Без уваги на те, — сказав далі президент, — що станеться в Кореї, нам не вільно робити помилку і приходити до висновку, що Совєти зреклися своєї думки про завоювання світу." Тому президент якнайгарячіше закликав націю до енергійної продукції всіх можливих засобів, щоб бути готовим до нападу, хоч наша політика має на меті мир. Труман згадав про спроби насіяти недовір'я до уряду в час таких підготових змагань і закликав до солідарности в обороній праці.

Чарлз Вилсон, директор мобілізації, теж виголосив промову з нагоди річниці в Дітройті. Він заявив, що зростаюча військова сила Америки переконає Совєти, що їм треба мирним шляхом розв'язувати непорозуміння з Заходом.

МОСКВА ЗЛІКВІДУВАЛА СІМ НАЦІОНАЛЬНИХ ГРУП В СОВЄТАХ

Вашингтон. — Тут одержано потвердження вісти, що впродовж останніх кількох років Москва цілком зліквідувала сім національностей в Совєтському Союзі, не потрапивши здобути собі їхньої лояльности, або щонайменше цим „виправдуючи" своє жахливе народовбивство. Між зліквідованими називається німців з-над Волги, кримських татарів, чеченців, інгушів, калмиків, карачаїв і балкарів. Жадної з цих національностей не подається тепер на етнографічних совєтських мапах. Німців над Волгою зліквідовано ще в 1941 році, мотивуючи це народовбивство здогадом, що вони могли б повести акцію саботажів „на наказ з Берліна". Чеченців, інгушів і кримських татар формально переселено і розсіяно по широких просторах Сибіру в 1946 році, караючи їх в той спосіб за їхню нелояльність до Москви під час війни. Інших зліквідовано вже в 1949 році. Інше діло, що кількість зліквідованих Москвою українців на багато перевищує всі ці національні групи разом взяті.

ГАРРИМАН ЗБІЛЬШУЄ МОЖЛИВОСТІ ПОЛАГОДЖЕННЯ АНГЛО-ІРАНСЬКОЇ КРИЗИ

Лондон. — Аверел Гарриман — спеціяльний висланник президента Трумана для посередництва в англо-іранському нафтовому спорі, очікує тут на рішення британського уряду в справі його пропозиції на відновлення англо-іранських переговорів для полагодження конфлікту, що повстав внаслідок іранської націоналізації британських нафтових посілостей. Гарриман відбув наради з представниками британського уряду і мав закликати своїх приятелів в цьому уряді, щоб вони прийняли передані ним нові іранські пропозиції для переговорів. Рішення британського уряду мало б бути проголошене вже сьогодні після полудня на засіданні парляменту і вже наперед заповідається можливість, що це рішення буде позитивне. Теж іранський уряд мав „позитивно" відповісти на передані Гарриманом і американським амбасадором в Тегерані деякі британські застереження. Якщо б пропозиції Гарримана були прийняті, тоді до Тегерану виїде нова британська делеґація, з міністром на чолі, щоб відновити переговори, в яких взяв би участь теж Гарриман. Англо-іранське напруження, в наслідок посередництва Гарримана, вже тепер помітно злагідніло.

НА ЕЛЛИС АЙЛЕНДІ ЗЛОВИЛИ МІЖНАРОДНУ БАНДУ

Ню Йорк. — Таємна Служба в імміграційній станції на Еллис Айленді 10 осіб із міжнародньої банди, яка торгує наркотиками і обмінює підроблені американські гроші. Федеральний уряд зажадав $495,000 грошевої поруки за їх.

СУПЕРЕЧНОСТІ В СПРАВІ ДЕМАРКАЦІЙНОЇ ЛІНІЇ НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Комуністи домагаються відступу на 38-му паралелю. — Аліянти обстоюють теперішню фронтову лінію.

Корея, 30. липня. — Аліянтські і комуністичні представники відбули сьогодні вже 14-ті з черги наради в справі перемир'я, але без конкретного результату. Згідно з аліянтським повідомленням, переговори знову застрягли в „мертвій точці", натрапивши на основну суперечність становищ щодо демаркаційної лінії, яка повинна бути встановлена для обох воюючих сторін та правити за базу перемир'я. Комуністи обстоюють, щоби таку лінію встановити на старому кордоні на 38-мій паралелі, тоді коли аліянти вважають, що демаркаційна лінія повинна переходити вздовж теперішнього фронту, що є на північ від паралелі. Пейпінська радіостанція повідомила, — що комуністи стоятимуть при своєму домаганні, бо воно „відповідає військовій дійсності та становить базу для теперішніх мирних переговорів." Аліянтський представник зі свого боку дав недвозначно до зрозуміння, що теж аліянти не думають відступити від свого домагання, щоби демаркаційна лінія була встановлена вздовж теперішньої фронтової лінії, яка сходиться з 38-мою паралелею на сході, натомість віддалена від неї на 37 миль на північ на центральному і східному секторах фронту. Аліянти відкидають комуністичне домагання, вважаючи, що воно має політичний характер, тоді коли аліянтська делегація має доручення обговорювати виключно військові справи перемир'я. Відтягнення аліянтських військ до 38-мої паралелі становить, в розумінні аліянтської делеґації, політичну проблему, яка повинна бути обговорена і вирішена на вищих нарадах. Пейпінська радіостанція, яка вважається речником комуністів, обвинувачує американців в „егоїзмі" та остерігає, що дальше обстоювання американського становища може розбити теперішні переговори. Комуністи, крім того домагання, домагаються відтягнення військ на віддаль десятьох кілометрів по обох боках демаркаційної лінії, яка таки буде встановлена. Аліянти зі свого боку підозрівають, що червоні в той спосіб намагаються здобути в переговорах успіхи, які можна б опісля використати — для підготови нової агресії. Немає жадних ознак, щоб будь яка зі сторін хотіла відступити від свого становища.

АЛІЯНТСЬКА АВІЯЦІЯ ГРОМИТЬ РОЗБУДОВУ ВОРОЖИХ СИЛ В КОРЕЇ

Токіо. — Не зважаючи на мирові переговори та обмеження боїв на фронті, аліянтська авіяція впродовж останніх днів виконала понад 1,300 налетів, бомбардуючи помітну розбудову ворожих сил в Північній Кореї, зокрема скупчення ворожих військ та шляхи постачання. Впродовж самої тільки неділі виконано понад 800 налетів, завдаючи ворогові великих втрат. Сухопутні бої в тому самому часі обмежувалися тільки до патрульних дій. Ця акція відбувалася в той спосіб, що аліянтські патрулі йдуть так довго вперед, доки не натраплять на ворожий вогонь. Тоді відступають, скеровуючи негайно в це місце вогонь аліянтської артилерії. Найживіша акція патруль і артилерії була на північний схід від Янгу. Деякий терен аліянти здобули теж в районі Кансонґ, недалеко східного побережжя. Аліянтське командування звернуло увагу, що в останньому вже знову тільки поодинокі ворожі літаки показуються в повітрю, хоча недавно вони пробували більшою кількістю протиставитися аліянтській авіяції. Аліянтські воєнні кораблі продовжували облогу та бомбардування ворожих портів.

О. Н. ПОЧИНАЮТЬ СЛІДСТВО В СПРАВІ ВОЄННИХ ПОЛОНЕНИХ

Об'єднані Нації почали слідство в справі 1,500,000 полонених під час другої світової війни німців, японців та інших національностей, з яких ще досі не розрахувався Совєтський Союз. Слідство веде створена Генеральною Асамблеєю окрема комісія, зложена з трьох осіб. Праця комісії, що мала початися в понеділок і мала тривати два тижні, буде утруднена фактом, що вона може працювати тільки в порозумінні та при співпраці поодиноких урядів, а Москва не тільки відмовляється від такої співпраці, але й саму комісію вважає „нелеґальною". Совєтський представник вже всіми засобами противився створенню цієї комісії і опісля іґнорував всі її вступні заходи, хоча всі інші країни з нею співпрацюють. На випадок, якщо Совєти і дальше відмовлятимуться від співпраці, що цілком певне, комісія використає тільки наявні факти та поробить дальші „зовнішні" доходження, використовуючи теж дані Міжнародного Червоного Хреста, та приготує відповідне звідомлення Генеральної Асамблеї. Аліянти вважають, що в Совєтському Союзі повинно б перебувати ще приблизно один мільйон німецьких і около пів мільйона японських полонених. Совєти зі свого боку запевняють, що вони „репатріювали" всіх, за вийнятком „деякої кількости" засуджених „воєнних злочинців", що відбувають свої кари. Совєтська відмова співпрацювати в слідстві тільки потверджує аліянтські припущення.

● **В Західній Німеччині** створено могутню Федерацію Німецьких Вояків, т. зв. „Дойчер Зольдатенбунд", що намагається об'єднати організаційно всіх колишніх німецьких вояків та якій вже тепер заповідається великий політичний вплив.

Резолюція про Закінчення Війни з Німеччиною

Вашингтон.—У п'ятницю минулого тижня схвалена в палаті репрезентантів резолюція закінчити воєнний стан з Німеччиною. Резолюцію рекомендував президент Труман. Вона схвалена 377 голосами проти одного, який голосував тільки, як „приявний" одначе не противився резолюції. Вона передана сенатові до схвалення.

ВНУТРІШНЬО-ПОЛІТИЧНІ ТРУДНОЩІ У ФОРМУВАННІ УРЯДУ У ФРАНЦІЇ

Париж. — Моріс Пече, дотеперішній французький міністер фінансів, якому президент Оріол запропонував створити новий уряд країни, заявив недвозначно, що головну трудність у сформуванні такого уряду становлять внутрішньо-політичні і партійні проблеми. Він закликав до опам'ятання та до солідарности у внутрішніх справах, бо тільки в той спосіб Франція зможе вдержати свій міжнародній престіж та своє міжнародне становище. Пече відбуде сьогодні ще окремі наради з колишніми прем'єрами Франції і опісля, якщо обставини будуть сприятливі, намагатиметься сформувати новий уряд. Він дав до зрозуміння, що новий уряд повинен складатися з народних республіканців, соціялістів і радикалів.

КЕРЕНСЬКИЙ СЕРДИТЬСЯ НА ДОБРЯНСЬКОГО

Ню Йорк. — „Невблаганим ворогом Росії" і „сепаратистом" називає Александер Керенський проф. Леву Добрянського, голову Українського Конґресового Комітету, за його листа, проголошеного в Ню Йорк Таймсі з 15-го липня на тему „Російського імперіялізму". Добрянський в цьому листі підтримував твердження державного секретаря Діна Ачесона про „імперіялістичний похід" Росії впродовж останніх 500 років. Александер Керенський тепер в листі до тої самої газети, опублікованому в числі з 29-го липня, сердиться на Добрянського, на секретаря Ачесона та на цілу Америку, що вона починає йти по лінії „нового реалізму" в політиці відносно Росії і підтримує національні амбіції поневолених Москвою народів. Він твердить, що цитованих Добрянським слів про те, що „ліпше мати поганого диктатора, ніж відтяти частину Росії", він ніколи не сказав та що він завжди вважав комунізм теж ворогом народу. Керенський твердить, що хоча державний департамент офіційно заперечив твердження Поспелова в Москві з дня 21-го червня про змагання Америки до „розчленування Росії", проте на ділі вона починає приймати такий політичний курс. І це Керенського, виходило б, найбільше сердить.

ВИБОРИ В ІЗРАЇЛІ

Тель Авів, Ізраїль. — В неділю ввечорі в Ізраїлі закінчено передвиборчу пропаганду, приготовляючись до самих виборів чергового дня. У виборах візьме участь приблизно 900,000 осіб, з усіх 1,414,000 населення, зареєстрованого в березні. Право голосування дуже ліберальне і з нього можуть скористати майже всі дорослі особи, включно з імігрантами, які перебувають в країні лише кілька місяців. Своїх кандидатів на послів до парляменту зголосило всіх 18 партій, найсильнішою з яких є соціялістична партія Мапаі, що була досі при владі. Ізраїльський парлямент складається зі 120 депутатів. Дотеперішній парлямент, перший в історії Ізраїля, складався зі 46 соціялістів, 19 представників різних релігійних груп, 7 сіоністів, 5 прогресивних, 4 комуністів та цілого ряду інших груп. До теперішнього парляменту видвигнули своїх кандидатів теж арабські соціялісти. Передвиборча кампанія мала теж сильний закордонно-політичний характер щодо орієнтації Ізраїля на Схід або на Захід. Західні впливи помітно переважали.

В СВІТІ

● **„Европейська єдність не живе,** Европейська Асамблея в Страсбурґу теж не живе і обох їх вбили британці", — заявив голова комісії закордонних справ французької Національної Асамблеї, Едвард Боннефус.

● **До Лондону вернулася з Москви** окрема делеґація англійських Квейкрів, що ще вірять в можливість совєтсько - західного порозуміння і співжиття.

● **Томас Дюї,** губернатор стейту Ню Йорк, виступив з промовою в Сінґапур, заявляючи, що комуністи в Кореї віднесли найбільшу поразку. Під час промови губ. Дюї був охоронюваний сильним кордоном поліції, перед евентуальним комуністичним атентатом.

● **Нед Берні, 54-літній** англійський учитель, переплив Англійський канал з Довер до Франції. Минулого року він переплив канал з Франції до Англії.

● **Західно-німецький** уряд розв'язав і заборонив Т-во жертв націстського режиму, що було під комуністичними впливами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МЕК АРТУР ПРО ЯСНИЙ ШЛЯХ

Вчитуючись в промову генерала Доглеса Мек Артура, виголошену минулої середи перед леґіслятурою стейту Массачусетс, легко зрозуміти, чому його так радо слухають. Поминаючи його особистість, принадну, а для багатьох прямо чаруючу, він говорить мовою американських піонерів, а це завжди апелює до духа старих американців. Якраз такою була промова ген. Мек Артура в цьому місці, яке вважається колискою американських свободолюбних ідеалів і з якого вийшло так багато людей великої відваги і глибокої віри, що вміли дивитися в далечінь. Генерал ще додав, що говорить до нащадків тих великих американських патріотів.

Вагато з того, що він говорив про внутрішні американські справи, правдиве, в доброму і злому значенню. Погоджуємось з його обсерваціями (по повороті на рідну землю) і заввагами відносно комуністичної інфільтрації в політиці, журналістиці, пресі, радіо та школі, як теж і щодо змагань комуністів та їх прихильників, спрямованих на знищення моральних цінностей, які лягли в основу нації. Не закидуємо йому нічого, коли береться критикувати надмірні податкові тягарі та концентрацію влади у Вашинґтоні, чи побоюється „угодовства" щодо Совєтів, будучи далі переконаним, що американська політика керується радше страхом перед комунізмом і Кремлем, як власною думкою, власним пляном і власним світоглядом. Таку критику можна навіть розуміти як республіканський виступ на демократичну адміністрацію, яка вже задовго при владі та яку вже пора змінити.

Непогоджуємся теж з поглядами таких, як Роберт Вилсон, кореспондент газети Ню Йорк Повст, які пишуть про МекАртура як уже „переможеного політика". Навпаки, ми тої думки, що ген. МекАртур потягне за собою багато голосів в наступній президентській кампанії й може навіть допомогти Республиканській партії прийти до влади. Тому саме цікавимось його „шляхом". МекАртур не добачує „ясного шляху" в теперішній політиці адміністрації Трумана. Але, хоча він вказував у своїй промові в Масачусетс на свій „шлях", то — на жаль, — цей шлях ще темніший, ніж той, по якому ступаємо.

Ген. МекАртур твердить, що уряд не веде ніякої політики і не розв'язує ніякої справи, також і корейської. Але свою політику МекАртур базує тільки на тому, що війна це вже перестарілий спосіб полагоди політичних проблем, і тому вся енергія мозку нації повинна бути звернена в цей бік, який допомагає цілковитій ліквідації війни на цілій земній кулі. Це, каже Мек Артур, „єдиний шлях, що веде до миру й добробуту". Щоб не ділилось у світі, Америці треба вести світ цим шляхом, який би він тернистий не був. Війни не можна контролювати, її можна і треба тільки усунути. Як це зробити, Мек Артур не каже, а тільки заявляє, що нарід має тепер вирішити, по якому шляху треба йти. Річ ясна, що це вже передвиборча агітація, хоч до виборів ще більше як рік.

Коли МекАртур говорить про комуністичні впливи, чи заявляється за „традиційну форму правління", а проти „соціялістичної держави і неволі", то ми бодай розумімо, про що мова. Та коли він говорить „про ліквідацію війни" і в тому добачує єдиний „ясний шлях" і на тому кінчить свою політику, то толку в цьому таки нема.

НА МІЖНАРОДНУ СЦЕНУ

Дві свіжих вістки протилежного своєю суттю характеру: Вимога шотляндців дати їм автономію і неясна ухвала паризької наради утворити европейську армію. Приклади такої протилежности подає нам світова преса щодня. З першого погляду вони справляють враження хаотизації сучасного світу і безсилих намагань той хаос перебороти та вбгати в рямці якогось світового ладу.

Насправді це не зовсім так. Життя в його цілості, ніколи не було і не буде однобічним і процес в одному напрямі вдовід доповнює і зрівноважує процесом в іншому зовсім протилежному напрямі. Великий світовий процес національного розшарування і самовизначення, який досі відбувся тільки в країнах Заходу, в наші дні з нечуваною силою охопив усі навіть найглухіші закутки земної кулі. Люди не вірять своїм очам, дивлячись як із залізних, здавалось навіки непоборних, і „єдиних" державних утворів вилуплюється, розбиваючи залізну імперську шкаралупу, нові нації і народи, — перше слово яких — про їх тисячолітню історію і подвиги та про їх незломну волю жити далі нові тисячоліття, але вже без жадного національного поневолення. Ці речі ми бачимо не тільки в Східній Европі та по всій Азії, а навіть у джунглях Африки, серед негрів. — Двадцяте століття увійде, мабуть, в історію, як століття всесвітнього національного ренесансу і кінця доби імперіалізму.

Але, з другого боку, ми щодня одержуємо вістки, які свідчать про те, що наше століття увійде в історію світу, як століття великого об'єднання народів земної кулі, як століття Об'єднаних Націй Світу. Це епоха, коли кожна навіть найменша держава пропонує свій план організації світу та окремих ділянок життя. Щодня, щогодини відбуваються міжнародні наради, конференції, з'їзди, фестивалі та всілякі інші імпрези чи праця які спорадичного так і стало організованого характеру. Це зовсім протилежний напрям розвитку і хто його не розуміє, тому ніколи братися за політику.

Обидва згадані протилежні процеси життя поєднало в єдиний великий суперечний історичний творчий акт і переможе той, хто цю творчу пружину суперечностей збагне в її цілості, хто збагне її внутрішню динамічну рівновагу. Цікаво, що змагання націй за свої особисті інтереси дедалі більше всіляких інтернаціональних благодійних проєктів. Тут безкомпромісність ще поневолених націй має дати залізний доказ, що ніяка інтернаціональність неможлива до того часу, поки є на землі хоч один народ — раб. Не тільки з самого Совєтського Союзу треба зривати його несчисленні інтернаціональні маски, хоч саме його маски і його шулерська пристосованість до вимог нашого століття найбільш досконалі й небезпечні.

Ось чому з таких здавалося б дуже теоретичних і загальних міркувань випливають і для нас українців важливі практично-політичні висновки. — Дечим і українці можуть похвалитися, не зважаючи на свою бездержавність, а відділля й ізольованість від цілого ряду міжнародних заходів та починань. Український народ не може послати делегатів ні в одну раду, комітет та інші установи ОН. За нього це робить Москва. Але мала еміграційна частина нашого народу зсе таки має значно більше можливостей діяти на терені міжнародних організацій, імпрез і заходів, ніж це вона досі робить. Спільні міжнаціональні демонстрації і виступи представників підсовєтських народів за ініціятивою УНРади, АБН-у тощо, участь наших мистецьких колективів на міжнародному фестивалі в Англії, намагання наших студентських і молодіжних організацій виступати на міжнародних імпрезах молоді і чимало інших гарних прикладів можемо вже занотувати. Але як це мало проти того, що можна було зробити! Як багато порожних дірок там, де могло бути місце для української людини! — Міжнародний процес совєтських концтаборів у Брюселі — пройшов фактично без українців, яких найбільше сидить у тих таборах. Ось недавно оголошена організація вільного міжнародного університету для молоді із-за залізної заслони: в повідомленнях серед десятка народів нема нашого. І щось не чути, щоб українці цим скандальним явищем практично зацікавилися. І це тим досадніше, що цю важливу справу можна ще поправити.

Подібних прикладів багато. Вони свідчать, що наша національна організованість ще не доросла до вимог доби, про які була мова вище.

Іван Кедрин

Навіщо опоганювати минуле?

Знання всесвітньої історії та в першу чергу історії рідного краю — це підстава кваліфікації кожного громадсько-політичного діяча. Знати історичне минуле батьківщини — це справа не тільки сентименту, але конечности: бо кожна нація, кожна країна має власні шляхи розвитку, які не починаються нинішнім днем, а тягнуться ген-ген із давньої давнини в сучасність і майбутність. Знати цю давнину—значить знати не тільки дати й факти, прикрашені сентиментом до рідного краю, отже зображувані виключно лиш у гарному світлі, але й знати помилки минулого, на яких треба вчитися. Коли кількадесять мільйоновий український нарід по нинішній день не має своєї державности, то вже цей однісінький факт доказує, що щось у нашому минулому було не в порядку та що, так само як у житті одиниці, примітивно скидати всю вину за такий стан виключно на ворогів, на злих сусідів, на т. зв. обставини. Значить власні помилки в історичному минулому України — це річ безпірна, так само, як безпірна потреба пізнавати їх, вивчаючи минуле в його доброму й злому.

Ці речі говорилися й говоряться у нас аж до нудоти і дійсно аж непримісно повторювати їх, ризикуючи впасти в банальність. Але наша українська дійсність змушує раз-у-раз пригадувати їх. Українці, які ні в чому не знають міри і завжди схильні — за висловом покійн. д-ра Костя Левицького — „перестаратися", — з сентименту до батьківщини позолочують залюбки події, що аж ніяк на таку позолоту не заслуговують. Водночас так само залюбки займаються самообвинувачуванням, — заступаючи ним самокритику, а вивчання хиб рідного минулого доводять до — опоганювання того минулого, перебільшуючи ті хиби й добачуючи їх там, де їх навіть не було. Українська преса вже здебільша дбає про рівень взаємних обвинувачень, щоб вони не вироджувалися у лайку. Проте не завжди і не всюди. Час до часу знаходиться часопис (редактор), який не має того почуття, щоб знати, де кінчається історіографічна аналіза, критика й полеміка з речниками інших історично-політичних тез, та де починається пасквіль. В ім'я нібито історичної правди — фальшується ту правду наскрізь односторонним, пристрасним, несправедливим і невірним описуванням і висвітлюванням історичних подій і діячів того часу. Закидаючи іншим партійницьку однобокість і фанатизм, виступають водночас речниками такої самої однобокої вузкости, тільки іншого табору. Коли хтось лає цілі політичні групи, табори й установи історичного минулого, зараховуючи їх до національних шкідників, руїнників української державности та анархізаторів усього українського життя, — то вже самі такі епітети не вміщаються в рямцях пристойної полеміки та поважної історично-філософічної аналізи. Тоді виходить не аналіза, не ставлення власних тез і полемізування з іншими, а дійсно пасквіль. І тоді автоматично виринає питання: навіщо писати і навіщо друкувати пасквілі?! Кому вони можуть дати користь, крім ворогів усього українства, котрим зовсім байдуже, де українська історична правда, бо їм цікаво лише одне: одержати від самих українців арґумент проти України. Чи може пасквіль поглибити політичну думку?! — Адже природна реакція на кожну образу і кожний пристрасний, напастливий тон — це відповідь у тоні такої самої образи і в ще напастливішому тоні.

Від трагічної невдачі українських визвольних змагань часів 1917-21 рр іде безупинна сварня на тему,хто завинив в українському таборі. В мемуаристичній літературі й публіцистиці ми маємо досі цілий ряд творів безперечно високого рівня, без уваги на партійне піднебіння авторів. Маємо твори гетьманців В. Липинського, Д. Дорошенка і Віктора Андрієвського, які найпристойнішим — академічним тоном аналізують тодішні події. Недавно вийшло нове видання 3-томових споминів соціял-демократа І. Мазепи (про них незабаром буде на сторінках „Свободи" окремо мова), які так само можуть служити зразком академічного тону та наукового підходу до історичних явищ. Поруч із такими творами маємо „Відродження Нації" В. Винниченка чи „Рік на Великій Україні" О. Назарука, що належать не доісторично-політичної літератури, а до літератури політичних пасквілів. Але злу кров роблять навіть не — книжки, призначені для обмеженого гурту критичних читачів, а статті, поширювані пресою серед менш критичної публики. Пристрасна і взаємно образлива полеміка серед земляків на актуальні сучасні теми, — це вже зло, яке затроює українську атмосферу, зло, що виступає проти закону добрих звичаїв у культурному світі. Але пристрасна полеміка, що переходить у пасквільний тон, на тему історичного минулого,—ще більше зло, бо минулі події завжди можна і треба розглядати вже з перспективи часу і тому вони ще більше вимагають спокою та поваги.

Манія добачувати „руїнників" у діячах Центральної Ради, якою відзначається частина українського монархістичного табору (гетьманського) спонукала вже округло чверть століття тому пок. полк. Евгена Коновальця звернутися до автора цих рядків за статтею до новозаснованого ним тоді націоналістичного журналу „Розбудова Нації" у Парижі. Я помістив тоді там статтю п. з. „Опльовування революції". Тоді опльовування української революції було масовим явищем, сьогодні воно явище вже рідке, одиничне, проте, й далі час-до-часу трапляється. Час-до-часу все ще трапляються одиниці, які не можуть зрозуміти, що в революції 1917. вибухла російська революція, що її в Україні використали українські діячі для української революції. Міста в Україні були змосковщені, революцію в них робили помосковщені робітничі маси, серед яких відрузу по-

(Закінчення на стор. 3)

ПОТРЕБИ ЕСПАНІЇ

Після наглої смерти адмірала Форреста П. Шермана, який довів до еспансько-американського порозуміння, появилися напівурядові запевнення, що його смерть не спинить дії цієї історичної умови. Уряд Злучених Держав давно приготований дати Еспанії допомогу, як своєму майбутньому союзникові в обороні від большевицької агресії.

Головна причина, чому Америка приспішила порозуміння з Еспанією, це її армія. Постійний стан цієї армії доходив до 400,000 вояків. Армія складена з 18 дивізій піхоти, зеличиною половини американської дивізії, отже коло 10,000 вояків. Між ними є одна дивізія з танками, одна дивізія кінноти і чотири гірських дивізій. Тому, що це постійне військо, його легко вишколити для новочасної війни. Понад те Еспанія має 2,000,000 людей, які служили в війську, або воювали. Це знаменита резерва для оборони країни на випадок нападу, треба її тільки перевишколити. Є ще цивільна ґвардія, в числі 43,000 людей, і озброєна поліція — 25,000 людей. Конечно б цей військовий потенціял включити в збройні сили Північно-Атлантійського Пакту, він може зробити західній Европі велику прислугу.

Одначе на спорядження цього потенціялу треба фондів — і це вже турбота Америки.

Еспанські дипломати не приховують зубожіння своєї країни, яке сталося в наслідок громадянської війни і в наслідок елементарних нещасть, таких як посуха або повінь, які трапляються тут майже кожного року від 1945. Нічого дивного, що еспанський амбасадор до ЗДА, Хозе Ф. де Лекфіка, заявив, що еспанський нарід „багато витерпів" через недостачу Пляну Маршала, і додав, що „цю шкоду можна ще тепер виправити".

Економісти з Еспансько-Американського Банку обчислюють, що Еспанія потребує 1. 2 біліона долярів щоб поставити її на ноги. Американці визнають слушність такої цифри, одначе сьогодні про це можна говорити так, як говориться про подорож на місяць. Зате реалісти-економісти вважають, що 150-200 мільйонів долярів треба інвестувати в Еспанію напочаток, щоб помітно оздоровити економічний стан країни.

Насамперед там живе 29 мільйонів осіб, яких треба прохарчувати, а еспанське сільське господарство дуже занепало. Під час громадянської війни знищені тисячі коней і мулів, а на їх місце нема тракторів, бо нізащо їх купити. Тому сільське господарство дає тільки 75% того, що давало до громадянської війни хоч від того часу населення зросло на два мільйони. Міністерство рільництва прохало Америку, щоб дозволила вкласти в це господарство цілу позичку, у висоті 62.5 мільйонів, що їх Еспанія дістала з Експортово-Імпортового Банку Злучених Держав.

Щоб Еспанію зробити харчово самовистачальною, Америка мусіла розбудувати залізничі шляхи до мінімального стандарту придатности і піднести промислову продукційність до наміченої можливости. Диктатор Франко твердить, що жодна країна не може обійтися без промислу і тому добру пайку річного бюджету треба призначити на індустріялізацію країни. Для розподілу фабричних виробів треба впорядкувати транспорт. Залізничі шляхи з року на рік псуються а звичайні шляхи потребують поліпшень.

До першої світової війни Еспанія славилася красою своїх красвидів і історичними пам'ятками. Американські туристи радо їхали туди під час вакацій, а загально поширене знання еспанської мови значно пособляло туристичному рухові. Як інші европейські країни, так і Еспанія багато заробляла на американських туристах.

Від часу другої світової війни настали неприязні відносини між Еспанією й ЗДА, дипломатичні зв'язки були розірвані і туристичний рух, як джерело прибутку для Еспанії, дуже змалів.

Цього року дипломатичні зв'язки відновлені, американські кореспонденти вже є в Мадриді, Барселоні та Севіллі і звідти сповіщають про відновлення туристичного руху, який іде через Париж до Пиренеїв, а звідти до Сан Себастіян та Мадриду. З відновою еспансько-американської приязні і ця ділянка прибутків може зрости до великих розмірів, а з цим прийде і взаємне пізнання населення обох країн.

Так спільний політичний інтерес поможе цій — колись могутній, країні пригадати світові про її давній блиск і цивілізаційну місію в заморській Америці.

Г. Сова

НА ДАЛЕКІЙ КОЛИМІ

1)

Я хочу торкнутися надзвичайно законспірованої справи, справи політв'язнів, життя та експлоатація яких провадиться за окремою спеціяльною методою. Ще з початку першої п'ятирічки, в СССР було десятки великих концтаборів; головні державні виробничі об'єкти та важливі економічні освоєння різних галузів промисловости провадились виключно дармовою примусовою працею. Головні з цих таборів були: Соловки, Ухта Печора, Котлас, Мурманськ, Архангельськ, Маріїнськ, Караганда, Бамлаг, Сахалін, Камчатка і багато інших другорядних, які періодично існували для відбудови окремих об'єктів, як Біломорканал, Волхівбуд, Московське метро та ін.

Про ці „інституції виховання непокірних", громадянство СССР мало деяке поняття, бо в'язні, повертаючись після відбуття кари, розповсюджували поверхові відомості.

З 1932 р. стала з'являтись зовсім незнайома назва „Колима". Мені прийшлося прожити в цьому спеціяльному концтаборі найтяжчі чорні роки нелюдського терору в Совєтському Союзі — період 1937-1939 рр., що коштували нашим братським народам Союзу мільйони невинних жертв

Наукові економічно-географічні матеріяли про цей багатий, але суворий край, дуже обмежені. А це ж велика територія, набагато більша від Аляски. Тому варто подати хоча б деякі відомості про цю землю „вічної мерзлоти".

Між Охотським морем та Північним Крижаним океаном, на протязі багатьох тисяч кв. км. розташувався Чукотський півострів. Це на широті 50°-70° п. ш. а 140-170° з. довготи. Через цей великий простір тече р. Колима, що впадає у Північний Крижаний Океан. Від назви цієї річки пішла і назва великої території — Колими.

Рівнобіжно з річкою Колимою тече друга велика річка Індігірка, яка теж впадає у Північний Крижаний океан. Територія ділиться на три головні частини: Верхньо-Колимськ, Середньо-Колимськ і Нижньо-Колимськ.

Клімат різко континентальний: зимою морози 65-70 ступнів (Цельзія), а літом спека до 40 ступнів. Зима починається з середини серпня (ранком 15-16 серпня реґулярно кожен рік обов'язково морози 5-6 ступнів (Цельзія) і триває до середини травня. Сніг починає падати з перших днів вересня та йде поступово цілу зиму, доки не наступить травень (глибина снігу 1-1½ метра). Вітри зимою бувають рідко, інакше при таких морозах і вітрі все життя загинуло б. Два-три рази на зиму, по два-три дні, буває велика завірюха і тоді всяке нормальне життя завмирає. Рослинність дуже бідна — трапляється дуже багато диких ягідників різних порід. Дерева виключно шпилькової породи — піхта та ялина. Рельєф — ланцюги нескінченних гір (сопок).

Клімат надзвичайно здоровий для хворих на легені і, навпаки, важкий для хворих на серце (високий рівень над морем). Ґрунт виключно камяністий, з верхнім товстим шаром торфяника. Із корисних копалин головну питому вагу займає золото, в останній час добувають кам'яне вугілля і знайдена платина. Ці дорогоцінні метали й дали Колимі велику славу в СССР та оживили її.

Виступ директора „Дальстроя" (назва господарчої організації, що веде експлоатацію цього краю), по прізвищу Ходарьова, в 1940 р. про наслідки праці цієї організації (на Колимі) виявляє дані:

Видобуток золота на Колимі йшов таким динамічним темпом: в 1937 р. видобуток золота збільшився проти 1936 р. на 34%, в 1938 р. проти 1937 на 35%, в 1939 р. проти 1938 р. на 32%. Далі доповідач робить висновок, що загальний видобуток золота на Колимі в 1939 р. в абсолютній своїй кількості в два рази перевищує видобуток золота в Південній Африці та Японії разом за цей же 1939 р. (Ця промова Ходарьова була надрукована в таборовій газеті).

В часописі „Українська Трибуна" ч. 15 від 14./IX — 1946 р. С. Романів, у статті „Важко захитати повагу золота", пише: „Найбільшу продукцію золота має Південна Африка, видобуваючи його 310 тонн річно, а ЗДА тільки 71 тонну річно".

Хоча відомостей видобутого золота в Японії за рік я не маю, але ж ті показчики дають мені право стверджувати, що видобуток золота за 1939 р. на Колимі дорівнювався не десяткам, а сотням тонн.

Формально технічним організатором всіх праць на Колимі є господарча організація під назвою „Дальстрой". Постачає робочу силу НКВД СССР. Але ж в умовах совєтської дійсности, це все одне тільки для ока „посторонніх" різні ці назви існують. „Дальстрой" в свою чергу вербує головні керівні кадри в ділянці гірничої справи, будівництва шляхів, геологічних робіт та інших важливих галузів, даючи дуже велику грошеву платню проти наявних в ССРСР ставок (відношення — 1:2). Ось чому, всі командні адміністративні посади на Колимі були в руках цивільних спеціялістів, які дорожили щей тим, що мали „броню" (недоторкальність) на випадок війни.

Це все спріяло тому, що приплив технічної інтелігенції сюди був дуже великий. До 1932 р. цей край був зовсім безлюдний і тільки з цього року розпочинається його економічне освоєння. В 1932 році приїхали на Колиму перші експедиції з в'язнями і почали пробивати шляхи через гори та провадити геологічні розвідки, встановлювати виробничі точки видобутку золота і взагалі провадити початкові праці, що потрібні цій галузі промисловости.

Яких 3 кілометри від бухти Ногаєво (на Охотському морі) збудоване велике місто Магадан, де в 1940 р. я сам бачив двоповерхових кам'яних будинків, а населення було до 30 тис. чоловіка. Був збудований великий ремонтний завод для автомашин, де працювало до 700-800 чоловік. (В 1932 р. на цьому місці були розкидані самі намети (палатки) в'язнів, яких привезли розбудовувати цей край). За 400 кілометрів від міста Магадану збудоване велике селище під назвою „Палатка", а за 520 кілометрів, дуже — „Ягідне". Це те, що я бачив на одному шляху, а скільки таких міст та селищ розкидано по всій території Колими? Їх рахують сотнями.

(Продовження буде).

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в одні ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та на шому поневоленому українському народові.

Інж. Юрій Яців

МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ ГАЛИЦЬКОЇ НАФТИ

Перших спроб промислового добування нафти на галицькому Підкарпатті можна дошукатися на початку 50-их років минулого століття, тобто тепер минає вже сто років від того часу.*) Цей, спочатку майже домашній промисл, що мав на думці добувати нафтову ропу тільки задля її можливих лічничих вартостей, розвинувся за декілька десятків років до промислу европейського, а навіть світового значення.

Поштовх до того розвитку дали такі технічні винаходи, що прийшли якраз в тому часі, а теж індустріяльний розвиток Европи і всього світу взагалі. Винаходи ті були: перша нафтова лямпа і перша свердлова машина. По винайденні нафтової лямпи запотребування на нафту скоро почало зростати і повстала потреба нових, більше видайних метод добування, зовсім різних від початкового т. зв. „либання", цебто збирання ропи з поверхні води в природних джерелах чи окремо викопаних керницях. Через кілька десятків років околиці Борислава вкрилися нафтовими шибами, перші експлозивні наверчення викликали нафтову гарячку, приплив нових людей і капіталів. На українській землі наголо виріс великий промисл для експлуатації її земних багатств предмет спекуляцій жадних наживи людей, майже без участи українського народу.

Із скромних початків продукція скоро зростала: в тридцятих роках нашого століття нафтова добувна і рафінерійна промисловість затруднювала понад 40 тисяч робітників.

Величину видобутку подає наступне зіставлення (подано за "Ukraine and it's People" by I. Мірчук. Рік 1939 доповнено).

Продукція галицької нафти від 1880 до 1939 р.: 1880 — 32 тис. тон; 1885 — 65 тис. тон; 1890 — 92 тис. тон; 1895 — 215 тис. тон; 1900 — 326 тис. тон; 1905 — 802 тис. тон; 1908 — 1724 тис. тон; 1909 — 2086 тис. тон; 1910 — 1763 тис. тон; 1913 — 1114 тис. тон; 1914 — 880; 1918 — 820; 1920 — 765; 1925 — 813; 1930 — 663; 1935 — 515; 1937 — 500; 1939 — 455 тис. тон.

Як бачимо, щойно в 1905 році продукція осягає поважнішу висоту, держиться на тій висоті тільки до 1925 року, осягаючи в 1909 році максімум, 2,086.000 тон, що вже більше не повторюється. Цей вершок продукція досягає завдяки кільком щасливим наверченням в Бориславі, але ця продукція наверчених „шибів" є короткотривала. По кількох роках несподіваного розквіту починається довгий і повільний упадок, продовжений тільки завдяки новим наверченням в районі Битькова і Ясла, що одначе в ніякому відношенні не могли дорівняти бориславським.

Продукційна крива галицьких нафтових піль, як це бачимо з циферних даних, має всі характерні прикмети продукційної кривої одного тільки родовища, що звичайно має свій ріст і спадок. (Сьогодні, в умовинах модерної добувної техніки, цей ріст і спадок мають вже куди коротше тривання). З такого образу цеї кривої можемо догадуватися, що галицька нафтова продукція — це по суті тільки продукція одного Борислава і роля інших родовищ не має великого значення. Тимчасом вже біля тридцятих років нафтові „шиби" Борислава почала заливати солена вода і цей колись квітучий осередок ставав щораз більше цвинтарищем покинутих „шибів". Безперечно, в цьому завинила і давніша, дика і грабункова господарка родовищем, але і найкраща господарка могла б продовжити його існування тільки на декілька літ. Причини цього упадку галицької нафтової продукції треба шукати не тільки у вичерпанні нафтового родовища, цебто у геологічних умовинах, чи навіть технічних методах експлуатації, що в Бориславі не були ніколи на відповідній височині, але, як це сьогодні нам стає очевидним із перспективи кількох десятиріч, може в більшій мірі в політичних чи економічних моментах, що зумовлювали структуру цеї промисловости і ускладнювали розвиток і поступ.

Геологічна будова Карпат доволі складна, багато складніша в порівнанні до будови нафтових піль Румунії, Кавказу чи Америки, тому і умовини добування в Карпатах технічно складніші і дорожчі як денебудь у світі. Геологічно Карпати це величезні надвиги кількох глиб, що лежать одні на одних, найнижчі з них на глибині півтори тисячі метрів нижче рівня підкарпатського низу, найвищі стільки ж майже вище цього рівня. Ті глиби, кожна зокрема, є доволі неправильні і деформовані складками зложеними з верстов глеїв, пісковиків, ріняків, а навіть кварцитів.

Продукція Борислава була спершу з неглибоких складок близько поверхні, а часом ішла щораз із глибших верств. В тридцятих роках цього століття відкрито, що під подвійною верствою складок на великій глибині находиться ще третя і це відкриття продовжило продукцію Борислава ще на деякий час.

В останніх роках перед війною польський уряд був поважно занепокоєний тим спадком продукції дорогоцінної експортової сировини тимбільше, що бачив загрозу для своїх кам'яновугільних районів на випадок війни і хотів бачити в карпатській нафті забезпечення на випадок втрати вугілля. Вислідом цієї акції в тому напрямку було створення так званого „Вертничого Фонду", що на його користь оподатковано кожну випродуковану тону ропи і започаткування акції для дослідження Карпат і Підкарпаття. Картографічні праці, геофізичні досліди і глибокі верчення мали на меті знайти „новий Борислав". На основі відкриття на Підкарпатті т. зв. діяпірних складок, цебто надзвичайно видовжених, стрімко стоячих складок, що дають великі багацтва нафти в Румунії, почато ті досліди на Підкарпатті і дальше на північ аж до Волині і до устя Сяну, одначе відкрито тільки великі багацтва газу як в Дашаві, що забезпечують до сьогодні Львів і Київ. Тоді звернено увагу знову на Карпати, особливо на так звані депресії і елевації, тобто загальні пониження і підвищення карпатських складок, згідно з теорією, що аналогічно до положення Борислава в одній з елевацій, „другий Борислав" повинен находитись в такій же самій елевації. Заложено кілька глибоких верчень, між іншими в Семигинові коло Стрия, на яке зокрема кладено великі надії, одначе до початку війни без ніяких вислідів.

Галицький нафтовий промисл народився підчас австрійського панування і зріс під опікою віденського уряду, віденські банки фінансували його і вся нафтова продукція йшла до коронних країв наддунайської монархії, а теж до Німеччини. Німецькі впливи позначалися участю „Дойче Банк" і „Дрезднер Банк", що зрештою сильно був зв'язаний з віденськими банками, але більше був зацікавлений в румунській нафті. Але образ сильно змінився з упадком австрійської монархії.

Галичину зайняла Польща за допомогою Франції і Франція одержала привілеї в експлуатації природних багацтв нової васальської держави, згідно з принципами французької політики. Всі без винятку уділи австрійських і німецьких банків закупила паризька спілка „Ґенеральна Нафтова Спілка". Повстав великий концерн „Малопольска" з осідком у Львові, що обіймав около 70% галицької продукції. Участі англійського і американського капіталу були невеликі, вони містились в решті відсотків, разом з участю польського приватного капіталу. Польський державний капітал репрезентувала спілка „Польмін", що перебрала австрійську державну рафінерію в Дрогобичі, а в продукції брала тільки невелику участь.

Названа французька спілка була одначе зв'язана з мосульською нафтою, де мала приблизно 23% участи в експлуатації. Добування нафти в тих родовищах було значно простіше і дешевше як в Карпатах, тому концерн „Малопольска" був майже не зацікавлений в коштовних і розшукових верченнях а навіть замикав менш рентабельні копальні, не зважаючи на протести польської публічної опінії. Не впроваджував технічних поліпшень, уживаючи все ще перестаріле технічне устаткування і придержувався перестарілих методів експлуатації. Дослідна акція польського уряду була кволa з причин невеликих фінансових засобів, майже виключно з державних фондів, при невеличкому зацікавленні самого нафтового промислу. Економічна структура того промислу, що находився приблизно в 90% в руках закордонного капіталу, труднощі збуту цеї нафти закордоном при великій конкуренції світових нафтових концернів, слабість внутрішнього польського ринку збуту, аграрної країни із всього 40.000 автомотивними машинами — все це були причини, що некорисно відбилися на розвитку продукції. Так отже економічні і політичні чинники важили сильно не тільки на висоті продукції галицького нафтового промислу, але й на його майбутньому.

В такому стані застала галицький нафтовий промисл війна. Німецька і більшовицька окупація принесла повну націоналізацію того промислу, без уваги на факт, що нафтові копальні належали громадянам чужих держав. Більшовики за своїми принципами об'єднали всі підприємства в свої трести, підпорядковуючи їх рівночасно безпосереднім дерективам Москви.

Скупі вістки, що вестаки просякають через кількакратні залізні заслони, принесли тепер дещо нове. В місті Стрию, в міських парках і приватних городах стоять нафтові вежі, також цілі дільниці міста евакуовано, щоб дати місце новим будовам.

Скупість тих вісток не позволяє нам на ніякі далекойдучі висновки. Не можна сказати, чи це відкриття є відкриттям „нового Борислава" чи тільки відкриттям невеликого родовища нафти або тільки газу, бо нам не відомо нічого про продукційні дані і мабуть не скоро буде відомо тому, що большевики не оголошують статичних даних того роду. В кожному разі місто Стрий лежить вже поза обсягом Карпат і карпатських складок і радше в смузі теоретичних діяпірових складок багатих на газ. Відкриття нафти в тій смузі було б чимось новим і несподіваним, хоч зовсім не виключеним аналогічно до румунських нафтових піль. Польські розвідкові праці не відкрили всього і не могли відкрити.

Висновки, що ми їх все ж таки можемо зробити з цілою певністю, були б такі: По перше: що роля галицького нафтового промислу ще не закінчена, що ще є можливості відкриття великих родовищ, що могли б дотеперішню продукцію подвоїти або навіть потроїти. По друге: що большевицький окупант, готуючись до війни зробить усе, що в його силі, щоб такі родовища відкрити і мати дорогоцінну сировину для своїх моторизованих армій, майже в середині Европи, без конечности транспортувати її на тисячі кілометрів з Румунії, Кавказу чи Уралу. До того він має великий і добре вивінований апарат геологічної служби, далеко кращий за польський, багатий досвідом і технічним устаткуванням.

*) Для ілюстрації можу навести, що перші документарні згадки про добування нафти я знайшов, переглядаючи метрикальні книги гр. кат. парохіяльного уряду в Бориславі під датою 1851. Причина смерти в декількох випадках подана як „ґаз нафте суффокатус". В дальших роках ті випадки являються частіше до року 1858, але пізніше майже не повторюються.

(„Вісті" Т-ва Укр. Інженерів в Америці)

Д-р Олександер Супків

НОВІ ЖИТТЄВІ ОБСТАВИНИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЛЮДИНУ

Відомо, що організм людський тісно зв'язаний з підсонням та місцевими умовами, в яких він живе. Це можна помітити на прикладі народів, що живуть у різних географічних ширинах. Північні народи реаґують на холод значно менше ніж південні, і навпаки, — південні краще фізіологічно пристосовані до вищої температури ніж північні. Це саме можна сказати також і про мешканців морського і суходільного кліматів, гір і низин. Рівнож чисто льокальні життєві умови мають значний сплив на людину.

Ці саме зміни підсоння, зміни способу життя та обставин — зробили не малий вплив і на наших еміґрантів у різних країнах. Більшість наших еміґрантів — це мешканці рівнин та суходільного підсоння, де відсоток вогкости далеко менший чим хоч би у Ню Йорк стейті.

Тутешні мешканці реаґують на цю високу вогкість повітря далеко слабше, їхні організми зуміли вже від поколінь пристосуватись до цих атмосферичних умов. Нові іміґранти реаґують на це значно сильніше. Це можна легко спостерічати хочби про щоденній праці у фабриках, чи інших місцях праці. Наш новий іміґрант виділює дуже багато поту. Очевидно для сильного організму це не має більшого значення, але на слабшого — забурена рівновага плинів та солей в організмі має подекуди людей з натиском крови, чи з великий сплив, спеціяльно у ослабленим серцем або гіпофункцією нирок.

Висока вогкість впливає також на ревматичні недуги, які тут часто відновляються або яких тут легко набути, якщо хтось себе не пильнує. Всякого рода зрости чи близни дають себе відчувати. Горло та міґдали спеціяльно чулі місця. — Різного роду справи легеневі, як астма, хронічні бронхіти, тощо, значно скорше маніфестуються тут, чим в сухому підсонні.

Друга річ — це зміна життєвих обставин. Працювати тут мусить і муж і жінка та навіть доростаюча молодь. Та річ не в тому, що працюють, але в тому як і де. Наші жінки працювали давніш також та ніколи таким способом як тут. — Від рана до вечора при машині або вночі на тяжкому „клінуванні". День за днем без відпочинку, якого організм жіночий вимагає хоч кілька днів на місяць. Саме праця в ці дні і то тяжка праця має подекуди кольосальний вплив на жіночий організм. Дуже часто скаржаться наші жінки на болі, яких передтим ніколи не відчували, на загальне ослаблення, на продовжування менструації, нервовість, тощо. Це саме сплив нових обставин праці, до яких вперше поволі починаємо звикати. Очевидно тут треба порадити таким особам лікарську контролю, щоб ствердити, чи чого поважнішого немає, або, коли існує якийсь хоробливий стан, щоб його негайно успішно лікувати.

Молодь пристосовується скоріще, а старші дуже поволі, а то й цілком ні. Багато старших осіб виказує зріст кровотиску. Очевидно на це складаються різні причини, але одна з головних, це так зв. нервова напруга, а, з другого боку і зміна прохарчування. Дієта багата на товщі від'ємно впливає на стан кровоносних судин. Та по стількох літах недоїдання — не можемо собі відмовити приємности кращої їжі. На щастя наука останніми часами дала лікарям добру зброю в руки, якою можна запобігати артеріо-склерозу, а то й успішно лікувати наявне надтиснення крови. Важливо час-до-часу піти до лікаря та сконтролювати себе. Не долучувати себе до тієї величезної групи людей, які річ-річно заповнюють статистики артеріо-склеротиків, та т. зв. „коронарних обстракшен", себто закоркування коронарних судин серця.

Характеристичні зміни зазнає також і порядок відживлюлювання: вранці поспішне снідання, „сендвічі" на обід з „кока-кола", а вечером змучений, не все з охотою до їди, — вертаєшся додому, споживаєш властивий обід та чим скорше в ліжко, щоб відпочити! Цей спосіб відживлювання очевидно від'ємно впливає на хвороби стравного проводу. Так часті обструкції та нереґулярність — це характеристичні нарікання наших нових американців. Що більше — в такому подостаткові, як тут, багато людей мають авітамінозу. — Чому ж це знову? Ясно чому, їдження з консерв, мало часу на овочі підчас праці, а з другої сторони більші вимоги організму на вітаміни. І знову треба себе пильнувати. — Бо зменшення цих життєвих факторів впливає на загальний стан здоровля та самопочуття.
Су І прі- аал-адяп яп

Нарешті нові гігієнічні вимоги, хочби, прим. в Ню Йорку: Хоч як гарно почистив вікна сьогодні, завтра вони вже чорні від сажі, сміття та пороху. Це саме діється і з нами. Щодня ми покриваємося верствою бруду, змішаного з різними хемічними субстанціями та бактеріями. Шкіру конче тримати чистою, щоб запобігти всяким шкірним хворобам та інфекціям. Треба полоскати зуби рано і ввечорі.

Життєві зміни не можуть нас залякати. Але коли нам щось докучає, як не чуємо себе цілком здоровими, — сконтролюймо себе, свій стан здоров'я, свій тиск крови. Краще запобігти хворобі та тримати організм у добрій кондиції, ніж лікувати недугу.

Навіщо опоганювати минуле?

(Докінчення зі сторони 2-ої)

значився сильний большевицький відлам. Вся бюрократія була чорносотенна-цареславна, так само, як церковна ієрархія, промисел, фінанси, торгівля і велика земельна власність. — Українські маси були тільки на селі й були українськими тільки з назви, а не з національної свідомости, тим менше ще зі свідомости державницької. Доступ до них мали тільки соціяльні гасла, які стосувалися їхнього матеріяльного існування. Адміністраційний апарат старої Росії розлетівся скрізь, так само в Україні, під натиском тієї загальної революції, ще поки Центральна Рада набрала будь-якої сили, — анархію ж посіяли відразу гасла, що їх не видумала Центральна Рада, а та сама загально-російська революція, в першу чергу большевики з своїми безконкуренційними гаслами, які трапляли масам (також українським) просто в душу. Центральна Рада стала не на змагання за гасла, а на змагання за душу селянських мас. Щойно під впливом велетенської освідомлюючої роботи Центральної Ради (повінь центральних і місцевих з'їздів, українська преса, література, ще власний кволий апарат) і під впливом науки, одержаної за большевицької окупації, селянські маси національно свідоміші почали розуміти вартість власної держави. Не було народу в низах, не було численних кадрів освіченої й приготованої для будови власної держави інтеліґенції на верхах. — Тому мусіло бути пручання, — тому мусіли бути помилки, навіть трагічні своїми наслідками. На тему правильности чи неправильности протигетьманського повстання можна й нині дискутувати, але не без причини деякі чільні тодішні гетьманські діячі та діячі зовсім несоціялістичного табору дали свою згоду на те повстання, так само, як Стрілецька Рада Січових Стрільців. Чи гетьманат був би вдержався, і без підтримки німців, які — після вибуху революції в Німеччині — були б і так виїхали з України, чи впав би під ударом большевизму, — чи відносний лад в Україні, вдержуваний фактом перебування в ній німецької армії та масовими карними експедиціями, був би затримався надалі, чи союз із білими московськими генералами був би вийшов на користь Україні, — це все нині академічні питання, що їх можна ставити тільки в площині гіпотез. Навіщо ж за твердження гіпотетичні, сумнівні, дискусійні, розбивати собі взаємно голови?! Який глузд оплюгавлювати нині те минуле, яке є нашим спільним минулим?! — Чи можливо взагалі різко відокремлювати нині окремі періоди революції, тісно взаємно пов'язані?! Чи не краще розглядати їх, як органічну цілість, і ствердити згідно з історичною правдою, що всі активні українці в рр. 1917-21 брали участь в українській революції і на всіх нас тяжать однаково її успіхи, як і помилки?!

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

55. Відпустки в Америці

Майже кожний, хто пише листи закордон, вже або мав відпустку, або має її дістати. Цілком природно, отже, описати в листі, як він її провів, або збирається провести, і про ті всі приємності, що їх відпустка має.

Але чи кожний розуміє, що, описуючи приємно проведений час, можна подати закордон багато важливих відомостей про Америку?

Без афектації і якнайнепомітніше можна розповісти правду, що заперечить поширювану комуністичну пропаґанду.

Ось для прикладу лист нібн від американця до родича у Західній Европі. Він може розповісти про свою родину, про те, як його діти проводять літо, і що їх найбільше цікавить; він може описати якусь мандрівку, що її вони відбули всі разом у гори, або на морський беріг, чи, може, до великого Національного парку. Він може додати навіть, приміром, таке:

„Все це, дорогий друже, було веселе і приємне. І ти не думай, що це тільки я мав таку відпустку. Це становить одну з частин поліпшення умов праці, разом з більшою платнею, скороченням годин праці, пенсією для людей старшого віку та іншими соціяльними досягненнями.

„Іноді, — може додати автор листа, — нам смішно слухати нісенітниці ,що їх поширює комуністична пропаґанда, — що ніби то тут робітнича кляса терпить визискування та гніт капіталістів, що ми не маємо просвітку, і що наше життя — суцільне поневіряння, і так далі. Я певний, що ти не віриш усьому цьому. Але коли в тебе й з'явиться тінь сумніву, ти маєш згадати про нас. І особливо раджу тобі зберегти цього листа про нашу відпустку і перечитати його знову, коли ти почуєш, ніби то люди в Америці нещасливі та пригнічені".

Це те, що американець може написати до Західної Европи. А тепер уявімо собі, що американець хоче написати до приятеля за Залізною Заслоною.

Він природно не зможе вихваляти Америку, або сказати щось проти комуністів, щоб не пошкодити свойому приятелеві.

І все таки він може післати важливі відомості!

Просте родинне оповідання про переведену відпустку, а ще й з додатком кількох фотознимків себе самого й родини, може багато сказати людям за Залізною заслоною.

Прочитавши такого листа, вони скажуть: „Ось що розповідає людина про своє життя й про відпустку, яку вона провела із своєю родиною... Очевидно справи в Америці не такі то вже погані, як нам оповідають... І думаю, що радіо, яке брехало нам про Америку, не обдурить уже нас і в чомусь іншому.

Це стаття із серії щотижневих статтей, що їх поширює тепер Загальна Рада Американської Єдности, щоб допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по цілому світі. Якщо у вас є якісь запитання або побажання щодо того, як зробити листи за кордон ще ефективнішою зброєю в поході за правду, то напишіть листа до редактора або до Загальної Ради Американської Єдности: 20 Вест 40 вул. Ню Йорк, 18. Н. Й.

ФРЕДЕРІК ВАНДЕРБИЛТ ФІЛД, відомий „ангел-хоронитель комуністів", що походить зі старої родини американських мільйонерів.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОМОВЧУЮТЬ СТАЛІНА

Лондон. — Комуно-китайські радіовисильні прголосили свої гасла з нагоди „дня армії", що припадає 1-го серпня і ані в одному з 18 кличів немає згадки про Сталіна або Совєтський Союз. Всі гасла відносяться тільки до Китаю. В одному з них закликається комуно-китайських вояків „протиставитись інвазії американських імперіялістів на Корею і Формозу" та „протиставитись ремілітаризації Японії."

ЗПРИВОДУ ВПЛИВІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

У місячнику „Самостійна Україна" Ч. 5. за травень 1951 видруковано на стор 21. про впливи до Українського Народного Фонду за рік 1950, між іншим, ось таке твердження:— „Зі заплянованої суми 250 тисяч дол. на рік 1950 УКК зібрав тільки 102 тисячі долярів (цифру заокруглюємо для легшої орієнтації). В тій сумі 102 тисячі знаходяться 28 тисяч, які вплинули від ЗУАДК, чи то як зворот за переїзд скитальців, чи то як завдаток на переїзд, чи заплата за адміністраційні видатки ЗУАДК, зв'язані з поміччю новоприбулим скитальцям. Отже тих 28 тисяч це ніякий національний даток, але сплата конкретного довгу допомоговій установі, які зрештою, тій установі і повернено — а перетягнуто їх лише через книжки УКК для більшого ефекту, мовляв, — дивіть, яка наша сила (звичайний, питомий деяким політичним кругам із успіхом защіплений обяв гохштаплерії, якою ті круги пописуються не від нині).— Цією сумою тільки „позолочено" збіркові квоти УКК й вставлені вони зовсім неслушно в балянс Національного (має бути: Народного — прим. складача) Фонду".

Якщо автор перед написанням повищих неправдивих і зневажливих рядків був би в тій справі звернувся до Українського Народного Фонду за виясненнями, то напевно був би їх отримав. У світлі фактів, зафіксованих у касових книгах УНФ, справа приділів для ЗУАДК-у з Українського Народного Фонду представляється так: ЗУАДК отримав за 1950 рік із Н. Ф. готівкою квоту — 20.800 дол. ЗУАДК зголосив до УНФонду виключно тільки жертви, що вплинули до нього за той час, на суму 7,728.99 дол. Цих сім тисяч враховано йому до дотації, яка через те досягнула суми 28.529.13. Такі є факти. Порівняйте їх.

На щастя є й дещо відрадне, що приходить до УНФонду, бо ж до него напливають не тільки грошові перекази, але й чисельні листи. Одного такого листа, що наспів з Дітройту, позволимо собі зацитувати:

„Пересилаючи мані-ордер на 10 дол., як національний даток на 1951 р., позволю собі висловити декілька завваг: — „Кожний, хто дістав у руки Річне звідомлення У. Н. Фонду напевно скористав з нагоди, — щоб якщо не в цілості, то бодай у списку платників своєї місцевости віднайти знайомі прізвища. І мабуть небагато їх найшов. Нажаль!.. Бодай так було зі мною. Я завдав собі труду і перейшов уважно з олівцем у руках усі прізвища і направду з глибоким сумом відложив три зошити звідомлення. Скільки відомих мені прізвищ, навіть людей, що мають або бодай мали славу патріотів, не віднайшов я в списі! Скільки осіб, чи родин, яких заробітки дуже високі, які щомісячно можуть відложити поважну квоту, даремно шукав я поміж платниками національного датку! А скільки зустрів я родин з 2, або 3 платнями, які жертвували буквально... одного доляра.

„І пригадався мені недавній епізод: один з уже засібних нових імігрантів дає мені при зустрічі свою адресу, але застерігається, щоб не вживати її на національні датки і податки. „О, будьте спокійні, — сказав я йому, — коли б я мав зібрати гроші на якусь ціль, то напевно зробив би це поміж політичними еміґрантами, а ви ж „заробітчанин . . ."

„Він зніяковів і пробував виправдуватися, але ж надто слабкі були його арґументи... Ми розійшлись.

„Нічого. Я думаю, що мертві душі з катеґорії „заробітчан", чи доляролюбів, що шкодують скласти свою лепту до всенаціональної скарбниці в так важній історичній хвилині, — не зменшать ґльобальної суми впливів. Напевно серед давної і нової іміґрації ще досить людей, свідомих свого національного обов'язку, людей, що в їх душах не спопеліли чувства любови до свого народу, не вважаючи на всі атракції багатої Америки.

„Бажаю від щирого серця, щоб УНФонд у черговому році приніс те, що повинен принести: — намічену Четвертим Конґресом Американських Українців квоту 250 тисяч долярів."

(З Канцелярії УНФонду)

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН МІЖ МОЛОДДЮ, яка прибула з 43 стейтів на конвенцію організації „Ди Бойс Нейшен". Американський Леґіон зааранжував для 85 делеґатів цеї організації прогульку, в часі якої делеґати відвідали президента Трумана, який прийняв їх в саду Білого Дому. На картині бачимо, як Клиф Тамсон з Канзас Ситі (Канзас) вручає президентові пропам'ятну книжку.

● „Шкода на президента" ген. Айзенгавера, каже сен. Джеймс Е. Моррей, демократ з Монтани, обговорюючи кандидатів на президента в 1952 р. Він є тої думки, що Айзенгавер краще надасться на становище, яке займає тепер в Европі.

● Забаву в Тарзана, тобто лаження по деревах, влаштовують професійні „арбористи" в стейті Конектикат. З-поміж 50 таких конкурентів на змаганнях — першу нагороду дістав Вилбур Кларк.

Іван Манило

„НЕДАРМА КРУТИТЬСЯ ЗЕМЛЯ"

(Замість рецензії)

У Києві 1950 року при видавництві „Радянський письменник" вийшла друком книга Сергія Воскрекасенка „Недарма крутиться земля" (сатира і гумор). В цій книзі (сторінок 122), як і треба було сподіватися, переважає примітивна колгоспно-артільна тематика: гуморески про бригадирів, про ковалів, про ледарів, про дівчат-ланкових...

Сміється сонце нам здаля,
І сипле в нас привітним чаром.
Недарма крутиться земля,
Країна Рад живе недаром! —

спішить заявити „поет-сатирик" Сергій Воскрекасенко. Та це аж ніяк не рятує його, автора, від убогої думки, мерлятини і трафарету: це ж бо звичайний заримований допис якоїсь районової газетки на Київщині або на Запоріжжі.

Іноді в С. Воскрекасенка, ніби прориваються підсвідомо, добрі, правдиві слова:

Союз Радянський
Тридцять літ
Існує недаремно, —
І рветься все живе
На світ
Звідтіль, де затхло й темно...

Дійсно! Звідтіль, з Радянського Союзу, де затхло й темно, вже ось понад тридцять літ рветься все живе на світ, аби не бачити й не чути колгоспної череди та балалайки!

Після таких, звичайно, справ
Зайшли до його хати...
Взяв балалайку він ,заграв,
І стали ми співати.

Особливі ж коментарі до цієї строфи теж мабуть зайві. Хібащо слід запитати: з якого часу московська балалайка — на три струни! — стала українським музичним інструментом?! Дивні діла твої, Йосипе Віссаріоновичу!..

Сергій Воскрекасенко написав ще кілька політичних епіґрам. Бути епіґрамістом в Совєтському „раю" — також треба не один пуд соли, або вовни з'їсти. Ще колись Колерідж сказав: „В епіґрамі, як у бджоли, повинно бути три елементи: жало, мед і малий розмір." В вельми розтягнутій і кволій епіґрамі на Герста читаємо: „Так і Геббельс гавкав злісно.." Отож, лише одним словом „гавкав" показано весь „вершок" гумористичного хлівця, яким так невимушено захоплюється Воскрекасенко.

На всю цю „генійоманську" писанину ми відповідаємо лаконічною народною творчістю:

Сидить баба на рядні
Та й рахує трудодні, —
Ні корови, ні свині...
Тільки Сталін на стіні!

● Юнія Автомобілевих Робітників на фабриках Форда відбуде низку зібрань своїх 65,000 членів для обговорення системи поспіху, практикованого тепер у робітнях. Мають теж обговорити такі справи, як: замороження робітничої платні, високих життєвих коштів і т. п.

● Майкел Квіл, голова юнії транспортових робітників у Ню Йорку, повернувся з подорожі по Европі і зразу ж заявив, що почне акцію проти умови юнії з міською владою за новий контракт. Він твердить, що робітники перейдуть на систему поспіху в заміну за зменшення тижня праці.

Шукають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках була надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки, не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАД-Комітету, адресу якого подано при кінці.

* * *

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

19955 Кенелі Настасію з д. Маланич, доньку Йосифа із Заліщиччини від Ємчук Петра.

19956 Фука Антона і Йосифа з с. Веремін (Ліско) від Михайла Фука.

19957 Мельника Войтка з с. Климківці (Городського району) від Майдан Буткус Полі, дочки Войтка Майдана (Малькутового).

19958 Кахнич Василя з с. Токарня (Сянік) від Главняк Еви.

19959 Вілинського Петра (Штельмахового) з с. Білани (Самбір) від Грушовського Стефана.

19960 Ільницького Андрія і Василя обох з с. Лосинець (Турка н. Стриєм) від Ільницького Григорія, с. Миколи. Українські газети в Канаді просимо передрукувати.

19961 Демян Гладкий Теклю від дочки її брата Микитишин Парасkeвії з с. Озерянки (Зборів).

19962 Гондарук Василя з с. Слобідка Лісна-Млинець і Заграновського Матвія з с. Раківчик (Коломия) від Заграновського Дмитра.

19963 Бульбах з с. Озимина (Самбір) від І. В. Березницького. Українські газети в Европі просимо передрукувати.

Голоситися до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
101 S. 13th St., Philadelphia, Pa.

СЕНАТ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ЧИСЛА ГЕНЕРАЛІВ

Вашинґтон. — Сенатська комісія збройної служби зажадала від департаменту оборони покласти межу при іменуванні генералів і адміралів на активній військовій службі. Деякі сенатори закидали, що американські збройні сили мають забагато високих офіцерів порівняно до кількости вояків. Комісія запропонувала встановити число таких офіцерів 1,147, зокрема в армії 496 генералів. На 15 липня було там 430 активних генералів, а запропоновали іменувати дальших 52. При фльоті служить тепер 249 адміралів, нових наіменованали 17, а комісія пропонує всіх 266. При морській піхоті служить тепер 52 генерали і стільки ж пропонує комісія. При повітряних силах служить 286 генералів, нових найменовали 21, а комісія пропонує всього 333,

ТАРЗАН, ч. 2642. Хтось помиляється

"TARZAN, MON AMI! AH, IT IS GOOD TO SEE YOU!" CRIED D'ARNOT AS THE APE-MAN APPROACHED. "HOW ARE YOU, PAUL?" TARZAN SAID WITH ONE OF HIS RARE SMILES. "YOU SENT FOR ME?"

"GOOD HEAVENS, DAD! IT'S ROBERT!" HELEN WHISPERED TENSELY. "MOST REMARKABLE RESEMBLANCE!" WARRICK AGREED.

"SIVA!" EXCLAIMED SERRIF. "IT IS ROBERT WARRICK HIMSELF! SOMEHOW WE MUST GET HIM TO ATAN CHIRAM." "LEAVE THAT TO ME, SERRIF," SAID LETHA.

2642

Copr. 1951, Edgar Rice Burroughs, Inc.—Tm. Reg. U.S. Pat. Off. Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

„Тарзан, мій друже! Ах, як це добре бачити вас!" крикнув Д'Арнот, побачивши горилолюдину. „Як поживаєте, Поле?" сказав Тарзан із своєю винятковою усмішкою. „Ви посилали по мене?"

„Милий Боже, тату! Це Роберт!" прошепотіла напружено Гелен. „Надзвичайна схожість!" погодився Ворік.

„Сіва!" вигукнув Серіф. „Це сам Роберт Ворік! Як-небудь ми мусимо доставити його до Атана Чірама". „Залишите це на мене", сказала Лета.